

mig foreligger kun det Spørgsmaal: Er det bedst at indføre i Loven, at der skal sælges, eller er det bedst at lade det staae, at Ministeren bemyndiges til at sælge? Nu er det ligeledes min Mening, at naar Ministeren har Ret til enten at sælge eller at bortforpagte, saa har han et langt større Herredømme over Markedet, end naar han er bunden til kun at bortforpagte eller kun at sælge, og forsaavidt synes mig, at Loven ogsaa er heldig. Det Uheldige i Loven er, som sagt, det, der forekommer mig ikke at være fuldt lovligt, men i ethvert Tilfælde ikke vel betænkt, nemlig at ville sælge Huse fra offentlig Eiendom, ikke til Huusmænd, men til en Slags Gødsbesiddere. Det troer jeg ikke er rigtigt; jeg troer, at selv om der fra Statens Side gjøres et lidt mindre helbigt Salg, hvad jeg iøvrigt ikke antager er nødvendigt, ved at sælge Husene til Huusmænd, saa er det Salg bedre. Der kunde ogsaa ligge endnu et Spørgsmaal for, og det er det Spørgsmaal, om man ikke skulde udstykke Jorden, men der siger jeg: at udstykke gennem Regjeringen er langt mindre helbigt end at sælge til en privat Mand og saa lade ham udstykke, dersom han har sin Fordeel derved. Jeg kan kun anbefale Loven, og jeg maa dobbelt anbefale den, eftersom vi ved den ikke gjøre Andet end, efter allerede eengang for Aaringer tilbage at have sat det ene Been frem for at gjøre et Skridt, nu at sætte det andet frem for at gjøre det andet Skridt paa den Vej, som vi have forlangt skulde gaaes, thi det at blive af med Mørup have vi ønsket længe, og hvorfor? Fordi der bag denne Gaard bestandig ligger Trusler om Landhøstoler; den har været en Landhøstole og kan blive det igjen, og der er Nok, som ville have Landhøstoler og Landhøstoler.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg skal overveie, hvorvidt enten alle Husene eller ialtsald nogle af dem skulde være saaledes beliggende, at de kunne afhændes særskilt uden i nogen væsentlig Grad at skade Salget. Det vil jo meget berøe paa, hvorledes de ere beliggende; ligge de midt inde i den samlede Eiendom, saa vilde det kunne udøve en meget skadelig Indflydelse, naar de skulde

afhændes særskilt. I Anledning af den hele Betragtningssaaade, som blev gjort gjældende mod Salg af Landeindomme, maatte jeg maastee med Tal anføre Exemplet fra Sørs store Ladegaard; siden Discussionen begyndte, har jeg nemlig være ude for at faae opgivet Detaillerne ved Salget af den. Ved Forpagtningssauktionen blev der budt 150 Tdr. aarlig af hver af de 3 Kornsorter og 1,000 Rb. i Penge. Dette Quantum Korn vil, naar jeg bibeholder de samme Priser, som den ærede Rigsdagsmand lagde til Grund for sin Beregning, svare til et Beløb af 47,000 Rb., og naar hertil lægges 25,000 Rb. — en aarlig Pengeafgift af 1,000 Rb. svarer jo til dette Beløb — vil den hele Sum andrage 72,000 Rb. Altsaa Renten af 72,000 Rb. er det, jeg vil have i aarlig Indtægt, naar jeg vil beholde Eiendommen. Nu er Spørgsmaalet imidlertid: Hvormeget kan jeg antage, at Pengene tabe i Værdi f. Ex. i et Tidsrum af 18 Aar? Jeg vil nu sætte, at dette Tab udgjør 25 pCt., saa maatte jeg altsaa for at kunne staae mig have idetmindste 90,000 Rb. Ved Bortsalget indkom der ligeledes 150 Tdr. aarlig af hver af de 3 Kornsorter, altsaa som ovenfor anført 47,000 Rb., men dernæst blev der — jeg maa tage et Teglværk fra, som ikke vedrører det, men gif med i Kjøbet — givet en Kjøbesum af 85,000 Rb., der, lagt til de 47,000 Rb., giver et Beløb af 132,000 Rb. Herved fremkommer altsaa et Meerbeløb af 60,000 Rb. Naar jeg nu ogsaa vil lade disse 60,000 Rb. henstaae i 18 Aar og lægge Renten op, saa vil altsaa Salget om 18 Aar repræsentere en Værdi af 192,000 Rb.; thi de 60,000 Rb. vil til den Tid udgjøre 120,000 Rb., og disse lagte til de 72,000 Rb. ville udgjøre 192,000 Rb. Jeg troer altsaa, at det i dette Tilfælde er aldeles klart for Enhver, at det er fordeelsagtigere at sælge; men jeg tilstaaer, at jeg alligevel vil sælge, selv om Forholdet ikke skulde være i den Grad gunstigt, som det har vist sig at være Tilfældet her ved denne Eiendom.

M. Sage: Man tør jo antage, at alle de, der her ere forsamlede, have stor Kjærlighed til Jord, og at altsaa Tjølfsen deraf mulig